

بررسی تأثیر مالکیت نهادی بر شفافیت اطلاعات (افشا) و تولید اطلاعات (گزارشگری) مالی در شرکت ها

اسپیده فیاضی،^۱ دکتر علیرضا غیاثوند،^۲ دکتر فرید صفتی

^۱ گروه مدیریت مالی، واحد بروجرد، دانشگاه آزاد اسلامی، بروجرد، ایران

^۲ گروه حسابداری، واحد بروجرد، دانشگاه آزاد اسلامی، بروجرد، ایران

^۳ گروه حسابداری، واحد بروجرد، دانشگاه آزاد اسلامی، بروجرد، ایران

چکیده

افشای اطلاعات حسابداری از دیرباز بعنوان یکی از مهمترین مسائل مورد توجه محققین بوده و محصول نهایی یک سیستم حسابداری به شمار می رود. در واقع هدف نهایی سیستم حسابداری فراهم نمودن اطلاعات برای اشخاص ذی نفع در قالب گزارش های درون سازمانی و برون سازمانی می باشد این پژوهش به بررسی رابطه سهام مالکین نهادی و افشای اطلاعات با گزارش گری مالی در شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران می پردازد. بنابراین جامعه آماری آن کلیه شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار می باشد که به محقق به روش حذف سیستماتیک تعداد ۵۰ شرکت را به عنوان حجم نمونه انتخاب نموده است. دلیل انتخاب شرکتهای بورسی این بوده که اطلاعات مالی آنها در دسترس می باشد. این تحقیق شامل سه فرضیه می باشد. برای آزمون فرضیات ابتدا روش داده ها تلفیقی (Poling) و ترکیبی بوسیله آزمون لیمر مشخص شد که نتیجه این آزمون نشان داد که برای فرضیات از روش تلفیقی (Poling) استفاده شد. نتیجه این تحقیق نشان داد که بین مالکیت نهادی و به موقع بودن اطلاعات و قابل اتکاء بودن اطلاعات رابطه ای برقرار نشد ولی با گزارشگری مالی رابطه برقرار کرد.

کلمات کلیدی: مالکیت نهادی، به موقع بودن اطلاعات و قابل اتکاء بودن اطلاعات

مقدمه

اهمیت دسترسی به اطلاعات مناسب و مرتبط با موضوع به حدی است که در جوامع دموکراتیک، شفافیت اطلاعات و امکان دسترسی به آن را در شمار حقوق سرمایه‌گذار در نظر می‌گیرند (۱). واژه افشا به مجموعه متنوعی از اطلاعات الزامی و داوطلبانه، شامل صورت‌های مالی و یادداشت‌های همراه، گزارش هیات مدیره، تجزیه و تحلیل مدیریت، پیش بینی‌های مدیریت، ارائه تجزیه اطلاق می‌شود. بهبود و ارتقای افشای اطلاعات موجب بهبود شفافیت می‌شود که یکی از بهترین اهداف تحولات جهانی و ابتکارات عمده در فرآیند اصلاح حاکمیت شرکتی در کشورهای مختلف است.

یکی از ساز و کارهای کنترل بیرونی مؤثر بر حاکمیت شرکتی که دارای اهمیت فزاینده‌ای بوده، ظهور سرمایه‌گذاران نهادی است. طبق نظر گیلان و استارکس (۲۰۰۳) سهامداران نهادی نقش اصلی را در شکل‌گیری بسیاری از تغییرات در سیستم‌های حاکمیت شرکتی دارند. این گروه از سهامداران با توجه به مالکیت بخش درخور توجهی از سهام شرکت‌ها از نفوذ قابل ملاحظه‌ای در این شرکت‌های برخوردار بوده، می‌توانند رویه‌های آنها (شامل رویه‌های حسابداری و گزارشگری مالی) را تحت تأثیر قرار دهند. گزارشگری مالی یکی از مهمترین فرآورده‌های سیستم حسابداری است که از اهداف عمده آن فراهم آوردن اطلاعات لازم برای تصمیم‌گیری اقتصادی استفاده‌کنندگان در خصوص ارزیابی عملکرد و توانایی سودآوری بنگاه اقتصادی است. شرط لازم برای دستیابی به این هدف، اندازه‌گیری و ارائه اطلاعات، به نحوی است که ارزیابی عملکرد گذشته را ممکن سازد و در سنجش توان سودآوری و پیش‌بینی فعالیت‌های آتی بنگاه اقتصادی مؤثر افتد.

مبانی نظری و پیشینه پژوهش

دولت معمولاً نقش دو گانه‌ای در قالب تنظیم‌کننده بازار و مالک شرکت‌های دولتی بازی می‌کند. از این رو همزمان نقش بازیگر و داور را عهده دار است. لذا تفکیک کامل وظایف اجرایی دولت برای تنظیم بازار از نقش مالکانه آن پیش شرط اساسی برای فراهم کردن شرایط برابر فعالیت و رقابت بین شرکت‌های دولتی و شرکت‌های بخش خصوصی است. مساله مهم دیگر استفاده از شرکت‌های دولتی به عنوان ابزار اجرای سیاست‌ها و خط مشی‌های صنعتی است. این امر به سادگی می‌تواند باعث سردرگمی و تضاد بین این خط مشی‌ها و وظایف مالکانه

دولت شود. تفکیک این دو از یکدیگر از یک سو، نقش مالکانه دولت را برجسته و از سود دیگر سبب تعریف مشخص تر از اهداف و متعاقباً نظارت بر عملکرد می‌شود. فراهم کردن زمینه فضای رقابت منصفانه بین شرکت‌ها دولتی و شرکت‌های خصوصی مستلزم آه است که شکل قانونی و نحوه عمل شرکت‌های دولتی به گونه‌ای تغییر کند که دست اعتباردهندگان برای فشار و مطالبه ادعایشان باز باشد و قادر به ارائه درخواست و شکستگی باشند.

از جمله نظریه‌ها در رابطه با انگیزه‌های مدیر برای افشای اطلاعات، نظریه افشای اختیاری مبتنی بر معیارهای هزینه-منفعت ناشی از افشاء است. طبق این نظریه، مدیران هنگامی اقدام به افشای اطلاعات شرکت یا بنگاه اقتصادی می‌کنند که منافع حاصل از افشای اطلاعات را بیشتر از هزینه تهیه گزارش اطلاعات از جمله هزینه مالکانه و هزینه ریسک دعاوی بدانند. تئوری افشای اختیاری چنین استدلال می‌کند که مدیران چنین افشاهایی را زمانی انجام می‌دهند که منافع حاصل از آن بیش از هزینه‌های آن باشد (زیمرمن و همکاران، ۲۰۰۸).^۱

به کارگیری گزارشگری مالی حسابرسی شده و افشای اختیاری اطلاعات خصوصی توسط مدیران به صورت مکمل مشکلات مربوط به کم ارزش بودن افشای اطلاعات خصوصی به عنوان یک مکانیسم مستقل را کاهش می‌دهد (کرافورد و سوبل، ۱۹۸۲).^۲ زمانی که مدیران مطلع می‌شوند افشای اطلاعات خصوصی آنها متعاقباً با دقت بیشتر و آزادانه تر مورد تایید قرار

¹ Zimmerman et al

² Crawford & Sobel

می‌گیرد مورد تشویق قرار می‌گیرند تا اطلاعات بیشتری را افشا کنند(۵)۲. مکانیسم هایی که مدیران می‌توانند تعهد به افشای حقیقی اطلاعات محرمانه نمایند به خوبی شناخته نشده است.

مدیران تمایل دارند تا به صورت داوطلبانه اقدام به افشای اطلاعات شخصی خود نمایند، بنابراین برای این اقدام نیاز به یک مکانیزم قابل اتکاء برای ابلاغ منصفانه اطلاعات دارند. انتظار می‌رود یکی از این مکانیزم‌ها صورت‌های مالی حسابرسی شده توسط حسابرس مستقل باشد که بر نتایج گزارش شده به عنوان یک مکانیزم مستقل افشای اطلاعات اثر می‌گذارد. شرکت هایی که منابع بیشتری به افشاء اختیاری اختصاص می‌دهند احتمالاً منابع بیشتری به گزارشات مالی حسابرسی شده اختصاص می‌دهند. افشای اختیاری که به موقع و دقیق باشد احتمالاً

منجر به تایید پذیری بالاتر حسابرسی می‌شود. شرکت هایی که دارای افشای ناصحیح هستند به احتمال خیلی کم طالب اثبات پذیری بالای حسابرسی خواهند بود (۵).

نقش اصلی گزارشگری مالی، انتقال اثر بخش اطلاعات بر افراد برون سازمان به روشی معتبر و به موقع است. مدیران می‌توانند از آگاهی خود درباره فعالیت‌های تجاری شرکت برای بهبود اثر بخشی صورتهای مالی به عنوان ابزاری برای انتقال اطلاعات به سرمایه گذاران و اعتبار دهندگان بالقوه استفاده نمایند. یکی از طرق انتقال اطلاعات، افشای اطلاعات از طریق صورتهای مالی است (۲). عوامل زیادی بر کیفیت گزارشگری مالی تاثیر گذار هستند همچنین گزارشگری مالی نیز بر عوامل مختلفی تاثیر گذار است. یکی از اهداف گزارشگری مالی تسهیل تخصیص بهینه سرمایه در اقتصاد است. یکی از مهمترین جنبه‌های این نقش بهبود تصمیمات سرمایه گذاری است. زمانی که مدیران مطلع می‌شوند افشای اطلاعات خصوصی آنها متعاقباً با دقت بیشتر و آزدانه تر مورد تایید قرار می‌گیرد مورد تشویق قرار می‌گیرند تا اطلاعات بیشتری را افشا کنند(۵)۱.

یافته‌های پژوهش لیو^۲ و سان^۳ (۲۰۱۰) حاکی از آن است که کیفیت افشا در شرکت‌هایی که در نهایت توسط کنترل کنندگان خصوصی کنترل می‌شوند، نسبت به شرکت‌هایی که در نهایت، توسط دولت کنترل می‌شوند، پایینتر است.

هیل در سال (۲۰۰۱) تأثیر افشاء اختیاری شرکت بر روی هزینه سرمایه مورد انتظار حقوق صاحبان سهام از دیدگاه سوئیس را مورد بررسی قرار داده و ۷۳ شرکت پذیرفته شده غیر مالی در بورس اوراق بهادار سوئیس را بر مبنای فرضیه «بین کیفیت افشاء شرکت و هزینه مورد انتظار حقوق صاحبان سهام رابطه منفی برقرار است» را مورد آزمون قرار داد. به این نتیجه رسید که یک رابطه منفی و بسیار مهم بین کیفیت افشاء و هزینه مورد انتظار حقوق صاحبان سهام وجود دارد. این ارتباط به حدی است که تفاوت هزینه حقوق صاحبان بین شرکت‌های با حداکثر میزان افشاء و کمترین میزان افشاء تقریباً ۱/۹ درصد می‌باشد. ریاحی و عرب (۶) در پژوهشی با عنوان "میزان افشاء و مدیریت سود تجزیه و تحلیل در شرکت‌های تونسی" با نمونه‌ای متشکل از ۱۹ شرکت تونسی پذیرفته شده در بورس تونس، به بررسی رابطه بین افشاء اطلاعات و

مدیریت سود پرداخته اند. نتایج پژوهش نشان داد که بین افشاء و مدیریت سود رابطه معنادار منفی وجود دارد، و افشای اطلاعات مرتبط با تصمیمات مالی و غیر مالی در زمینه مدیریت سود ایجاد محدودیت می‌کند.

³ ball et al
^۱ ball et al
^۲ Liu
^۳ Sun

پژوهشی با عنوان "رابطه کیفیت افشاء و مدیریت سود در شرکت های پذیرفته شده در بورس" انجام دادند که نتایج آن نشان داد ارتباط منفی بین کیفیت افشاء و مدیریت سود وجود دارد. اگر چه میزان این ارتباط پائین است و بیانگر تبیین بسیار ضعیف متغیر وابسته توسط متغیر مستقل و متغیرهای کنترلی دیگر است.

خانی و میرباقری (۲) در پژوهشی با عنوان "تاثیر آستانه اهمیت و انگیزه های اختیاری مدیران بر افشای اطلاعات" نشان دادند که متغیرهای افشاء به جز حجم سرمایه تامین شده توسط شرکت، شامل آستانه اهمیت، ضریب حساسیت سود، هزینه مالکانه، بر روی افشاء در سطح صورتهای مالی تاثیر گذار است.

یافته های پژوهش مهدوی پور و همکاران (۴) حاکی از آن است که بین افشای اطلاعات مالی از طریق اینترنت (متغیر وابسته) با اندازه، اهرم و نوع صنعت، رابطه ای معناداری وجود دارد. با این وجود، ارتباطی بین افشای اطلاعات مالی از طریق اینترنت و سودآوری، مشاهده نشد.

روش انجام پژوهش

انجام این پژوهش در چارچوب استدالات قیاسی- استقرائی می باشد، بدین معنی که مبانی نظری و پیشینه پژوهش از راه مطالعات کتابخانه ای، مقالات و سایت ها در قالب قیاسی و گردآوری اطلاعات برای تأیید یا رد فرضیه ها در قالب استقرائی می باشد.

فرضیه های تحقیق

- ۱- بین مالکیت نهادی و به موقع بودن اطلاعات رابطه معنی داری وجود دارد.
- ۲- بین مالکیت نهادی و قابل اتکاء بودن اطلاعات رابطه معنی داری وجود دارد.
- ۳- بین مالکیت نهادی و گزارش گری مالی رابطه معنی داری وجود دارد.

متغیرهای تحقیق

متغیرهای این تحقیق عبارتند از:

متغیر مستقل

مالیکت نهادی (io): عبارت است درصد سهامی که در اختیار شرکتها و نهادهای دولتی قرار دارد

متغیر وابسته:

موقع بودن اطلاعات (toi): (The timeliness of information) عبارت است از پایان سال مالی زمان ارائه صورتهای مالی به سازمان بورس براساس گزارش حسابرسی قابل اتکاء بودن اطلاعات (Reliability of the): عبارت است کیفیت افشا که همان امتیازهای تعلق گرفته به هر شرکت است که توسط سازمان بورس و اوراق بهادار تهران و از طریق اطلاعیه «رتبه بندی شرکت ها از نظر کیفیت افشا و اطلاع رسانی مناسب» منتشر می شود.

کیفیت گزارشگری مالی (fr): (Quality financial reporting) کیفیت گزارشگری مالی به عنوان دقتی که گزارشگری مالی، اطلاعات درباره عملیات شرکت، مخصوصاً جریان نقد مورد انتظار شرکت را منتقل می کند تا بطور عادلانه سرمایه گذاران را آگاه کند، می باشد. (۷).

برای محاسبه کیفیت گزارشگری مالی ابتدا بر اساس مدل مک نیکولز (۲۰۰۲)، کیفیت اقلام تعهدی را محاسبه می کنیم سپس قدر مطلق خطای باقی مانده را به عنوان نماینده کیفیت گزارشگری مالی در نظر می گیریم. این معیار بر اساس این نظر می باشد که اقلام تعهدی از طریق کاهش هموارسازی ناشی از تغییرات در وجه نقد باعث افزایش آگاهی دهندگی سود می گردد و در تحقیقات قبلی نیز در این زمینه مورد استفاده قرار گرفته است.

است:

$$\frac{\Delta WC_{i,t}}{Assets_{i,t}} = \beta_{0,i} + \beta_{1,i} \frac{CFO_{i,t-1}}{Assets_{i,t}} + \beta_{2,i} \frac{CFO_{i,t}}{Assets_{i,t}} + \beta_{3,i} \frac{CFO_{i,t+1}}{Assets_{i,t}} + \beta_{4,i} \frac{\Delta sales_{i,t}}{Assets_{i,t}} + \beta_{5,i} \frac{PPE_{i,t}}{Assets_{i,t}} + V_{i,t}$$

در معادله فوق:

$\Delta WC_{i,t}$: برابر با تغییر در حسابهای سرمایه در گردش شرکت i در سال t که به شکل زیر محاسبه می شود:
تغییر در حسابهای سرمایه در گردش = افزایش در حسابهای دریافتی + افزایش موجودی کالا + کاهش حسابهای پرداختنی و بدهی ها + کاهش در مالیات پرداختنی + افزایش (کاهش) در سایر داراییها (بدهی ها)

$Assets_{i,t}$: میانگین داراییهای شرکت i در سال t
 $CFO_{i,t-1}$: وجه نقد حاصل از عملیات شرکت i در سال $t-1$
 $CFO_{i,t}$: وجه نقد حاصل از عملیات شرکت i در سال t
 $CFO_{i,t+1}$: وجه نقد حاصل از عملیات شرکت i در سال $t+1$
 $\Delta sales_{i,t}$: تغییر در حساب فروش شرکت i در سال t
 $PPE_{i,t}$: اموال ماشین آلات و تجهیزات شرکت i در سال t
 $V_{i,t}$: خطای باقی مانده

$\beta_{1,i}$ تا $\beta_{5,i}$ ضرایب متغیرها (شیب)

$\beta_{0,i}$: مقدار ثابت محاسبه شده توسط مدل رگرسیون

مقدار خطای باقی مانده در معادله شماره (۲) بیانگر این است که خطای برآورد در ارقام تعهدی جاری ارتباطی با جریان وجه نقد عملیاتی ندارد و به وسیله تغییر در درآمد و ماشین آلات و تجهیزات قابل تبیین نیست. در این تحقیق این قدر مطلق خطای باقیمانده به عنوان نماینده کیفیت گزارشگری مالی مورد استفاده قرار می گیرد.

متغیر کنترل

۱- اندازه شرکت (size) ۲- اهرم مالی (levrg) ۳- سن شرکت (age)

جامعه آماری

جامعه آماری تحقیق حاضر شامل کلیه شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران می باشد. برای انجام این تحقیق داده های کمی جامعه نمونه که شرکت های عضو بورس اوراق بهادار هستند از طریق بانک های اطلاعاتی ره آورد نوین و سایت رسمی سازمان بورس و اوراق بهادار تهران گردآوری شده است. جامعه آماری تحقیق، کلیه شرکت های پذیرفته شده در سازمان بورس و اوراق بهادار تهران و قلمرو زمانی آن سال ۱۳۸۹ هجری شمسی تا پایان سال ۱۳۹۳ هجری شمسی می باشد. انتخاب شرکت ها از بین جامعه آماری برای آزمون فرضیه های تحقیق، روش غربال گیری یا قاعده حذف سیستماتیک و با توجه به معیارهای زیر انتخاب می گردد:

(۱) سال مالی شرکت ها پایان اسفند ماه باشد.

(۲) سهام شرکت ها در بورس معامله شده باشد.

(۳) شرکت ها در طول دوره ی تحقیق، تغییر سال مالی نداشته باشند.

(۴) اطلاعات کامل هر یک از شرکت های مورد مطالعه طی قلمرو زمانی تحقیق موجود باشد.

⁴ Accrual Items Quality

چنانچه قرار است از نمونه گیری نتایج رضایت بخشی حاصل شود باید به مجموعه فعالیتها و مراحل که به منظور انتخاب نمونه به کار برده می شود، آگاهی کامل داشت. اولین قدم، تعیین هدفهای پژوهشی است. برای درک و روشن شدن این اهداف باید جامعه ای را که قصد داریم نمونه مورد مطالعه را از آن انتخاب کنیم، تعریف نماییم (دلاور، ۱۳۸۶). در این مطالعه برای این که نمونه پژوهش یک نماینده مناسب از جامعه آماری مورد نظر باشد، برای انتخاب نمونه از روش غربالگری^۱ (حذفی) استفاده شده است. که نمونه آماری به شرح نمونه انتخابی از جامعه می باشد.

جدول (۱): نمونه آماری تحقیق

سپنتا	شیمیایی سینا	درخشان تهران	سایپا	پلاسکوکار سایپا
سیمان ارومیه	شیمیایی فارس	دشت مرغاب	سایپا دیزل	تامین ماسه
سیمان اصفهان	فرآورده تزریقی	ذغالسنگ نگین	آذراب	تراکتورسازی
سیمان بجنورد	فرآورده های نسوز	رادیاتور ایران	اما	جام دارو
سیمان بهبهان	فرآوری مواد	رایان سایپا	پارس مینو	چرخشگر
سیمان تهران	فروسلیس ایران	روز دارو	پشم بافی توس	خوراک دام پارس
سیمان خاش	دارو امین	ریخته گری	پشم شیشه ایران	دارو ابوریحان
شهد ایران	دارو زهراوی	رینگ سازی مشهد	پگاه آذربایجان	دارو اکسیر
شیشه و گاز	دارو فارابی	زامیاد	پگاه اصفهان	
شیمی داروپخش	داروسازی کوثر	سالمین	پگاه خراسان	

آمار توصیفی

در ابتدا آماره های توصیفی داده های تحت مطالعه محاسبه می گردد. جدول (۲) آمار توصیفی متغیرهای مدل را نشان می دهد که شامل اطلاعات مربوط به میانگین، میانه، ضریب چولگی، ضریب کشیدگی و انحراف معیار می باشد.

جدول ۲: آمار توصیفی متغیرهای مدل

متغیرها	نماد	نقش در معادله	شاخص های مرکزی		شاخص پراکندگی		شاخص های توزیع		
			میانگین	میانه	بیشترین	کمترین	ضریب چولگی	ضریب کشیدگی	
به موقع بودن اطلاعات	TOI	وابسته	۷۲/۶۶	۶۷	۳۶۳	۱۱	۴۷/۶	۲/۳۳	۱۱/۵۲
قابل اتکاء بودن اطلاعات	ROT	وابسته	۲۰/۱۲	۹/۹	۱۲۹۰	-۲۴۰۱	۳۲۰/۸۲	-۲/۷۴	۳۱/۳۶
کیفیت گزارش گری مالی	FR	وابسته	۰/۴۰۲	۰/۴۰۵	۱/۰۶	-۰/۱۴۰	۰/۲۵۵	۰/۰۹۱۳	۲/۳۵
مالکیت نهادی	IO	مستقل	۱۲/۲	۱/۱۳۵	۸۵/۲۳	۰	۲۰/۷۸	۲/۱۳	۶/۷۳
اندازه شرکت	SIZE	کنترلی	۵/۸۹	۵/۸۳	۷/۸۶	۴/۷۵	۰/۵۷۲	۰/۸۷۲	۴/۲۶

^۱ Criteria Filtering Technique

Barcelona SPAIN	1 st Oct 2016	۰/۱۸۱	۰/۱۹۱	۱/۲۶	۰/۶۴۵	۰/۶۲۴	کنترلی	LEV	۲۳ مهرماه ۱۳۹۵	بارسلون - اسپانیا اهرم مالی
۱/۷۸	-۰/۲۴۷	۱۶	۲	۵۹	۳۵	۳۲/۲۲	کنترلی	OMR		عمر شرکت

منبع: یافته های پژوهش

آزمون نرمال بودن توزیع متغیرهای تحقیق

برای انجام آمار استنباطی نیاز است که وضعیت توزیع داده ها مشخص بشود زیرا در صورتی که داده ها نرمال نباشند ممکن است نتایج واقعی از رگرسیون حاصل نشود بنابراین لازم است نرمال بودن توزیع متغیرهای تحقیق مورد آزمون قرار گیرد. در این

مطالعه این موضوع از طریق آماره جارکو- برا^۱ مورد بررسی قرار می گیرد. اگر سطح اهمیت آماره این آزمون بیشتر از ۰/۰۵ باشد (Prob \geq 0.05) فرضیه H_0 مبنی بر نرمال بودن توزیع متغیر پذیرفته می شود. طی جدول (۳) احتمال آماره جارکو- برا برای متغیر کیفیت گزارش گری مالی و اهرم بیشتر از ۰/۰۵ است لذا توزیع این دو متغیر نرمال و برای سایر متغیرها از ۰/۰۵ کمتر است بنابراین توزیع غیر نرمالی دارند. که محقق برای رفع این مشکل از تابع ریاضی استفاده می کند.

جدول ۳: آزمون نرمال بودن (جارکو- برا)

متغیرها	آماره آزمون	سطح معنی دار
به موقع بودن اطلاعات	۷۸۶/۴	۰/۰۰
قابل اتکاء بودن اطلاعات	۶۹۵۵	۰/۰۰
کیفیت گزارش گری مالی	۳/۷۲	۰/۱۵۵
مالکیت نهادی	۲۶۷/۷۷	۰/۰۰
اندازه شرکت	۳۶/۶۴	۰/۰۰
اهرم مالی	۰/۸۵۰	۰/۶۵۳
عمر شرکت	۱۴/۳۳	۰/۰۰

منبع: یافته های پژوهش

آمار استنباطی

آزمون ناهمسانی واریانس

در آمار دنباله ای از متغیرهای تصادفی که دارای واریانس های متفاوتی باشد واریانس ناهمسان نامیده میشود. در این پژوهش برای تخمین ناهمسانی واریانس از آزمون آرچ^۲ استفاده شده است.

جدول ۴: آزمون ناهمسانی واریانس

شرح	آماره (f)	سطح معنی داری (احتمال)
-----	-----------	------------------------

^۱ Jarque Bera
^۲ Arch

۰/۶۶۹	۰/۱۸۲	فرضیه اول
۰/۶۴۲	۰/۲۱۶	فرضیه دوم
۰/۷۵۴	۰/۰۹۷	فرضیه سوم

منبع: یافته های پژوهش

با توجه به نتایج مشاهده شده، که سطح معنی داری آزمون آرچ برای فرضیه های تحقیق بیش از ۰/۰۵ است پس می توان بیان داشت که مدل های پژوهش برای آزمون فرضیه ها دارای ناهمسانی واریانس نبوده و برای انجام و آزمون فرضیه ها مناسب می باشند.

آزمون F لیمر و آزمون هاسمن

جدول ۵: آزمون F لیمر و آزمون هاسمن

فرضیات	آماره F لیمر	احتمال	p-value	نتیجه	آماره هاسمن	احتمال	p-value	نتیجه
فرضیه اول	۱/۰۹۵	۰/۳۲۸	P>0.05	داده های پولینگ	-	-	-	-
فرضیه دوم	۰/۷۱۳	۰/۴۷۶	P>0.05	داده های پولینگ	-	-	-	-
فرضیه سوم	۰/۶۳۲	۰/۵۲۷	P>0.05	داده های پولینگ	-	-	-	-

منبع: یافته های پژوهش

در تمامی فرضیات با توجه به اینکه مقدار p-value برای آزمون لیمر به دست آمده بیشتر از ۰/۰۵ است لذا برای فرضیه ها روش تلفیقی (Poling) استفاده شده است.

تجزیه و تحلیل فرضیه ها

آزمون فرضیه اول

بین مالکیت نهادی و به موقع بودن اطلاعات رابطه معنی داری وجود دارد.
H0: بین مالکیت نهادی و به موقع بودن اطلاعات رابطه معنی داری وجود ندارد.
H1: بین مالکیت نهادی و به موقع بودن اطلاعات رابطه معنی داری وجود دارد.

جدول ۶: نتایج تجزیه و تحلیل داده‌ها جهت آزمون فرضیه اول

به موقع بودن اطلاعات - متغیر وابسته				
متغیر	ضریب	انحراف استاندارد	آماره t	p-value
IO	-۰/۰۳۱۷	۰/۰۲۲۷	-۱/۳۹	۰/۱۶۵
SIZE	-۰/۱۰۲	۰/۴۷۸	-۰/۲۱۳	۰/۸۳۱
LEV	۰/۲۰۸	۰/۲۴۴	۰/۸۵۲	۰/۳۹۵
OMR	۰/۰۷۳	۰/۰۵۹	۱/۲۴	۰/۲۱۴
C	۴/۶۸	۱/۱۸	۳/۹۶	۰/۰۰
Adjusted R-squared (ضریب تعیین)		۰/۰۲۳۱		
Prob(F-statistic) (آزمون فیشر)		۱/۰۶ (۰/۳۷۶)		
D.W (آماره دوربین واتسون)		۲/۱۶		

منبع: یافته‌های پژوهش

برای چینش داده‌ها در این فرضیه از روش تلفیقی (Poling) و برای برآورد مدل از حداقل مربعات استفاده شده است. نتایج حاصل از آزمون مدل رگرسیون نشان می‌دهد که مقدار P-Value مربوط به آماره F-statistic (Prob) که بیانگر معنی دار نبودن کل رگرسیون است، به عبارتی وجود رابطه خطی تایید نشده است. ضریب تعیین تعدیل شده R^2 برابر ۰,۰۲۳ بوده و بیانگر این مطلب است که تقریباً ۲/۳٪ از تغییرات متغیر وابسته با متغیرهای مستقل مدل قابل تبیین است. و همچنین مقدار آماره دوربین واتسون برابر با ۲,۱۶ می‌باشد، که این مقدار بین ۱,۵ تا ۲,۵ است، که نشان دهنده عدم خود همبستگی بین متغیرها می‌باشد.

همانگونه که در جدول فوق ملاحظه می‌شود، سطح معنی داری (P-Value) آزمون t برای متغیر مالکیت دولتی از ۰/۰۵ بیشتر است (۰,۱۶۵) که این نشان می‌دهد متغیر وابسته (به موقع بودن اطلاعات) تحت تاثیر مالکیت دولتی قرار نگرفته است بنابراین این فرضیه رد می‌شود.

آزمون فرضیه دوم

بین مالکیت نهادی و قابل اتکاء بودن اطلاعات رابطه معنی داری وجود دارد.

H0: بین مالکیت نهادی و قابل اتکاء بودن اطلاعات رابطه معنی داری وجود ندارد.

جدول ۷: نتایج تجزیه و تحلیل داده‌ها جهت آزمون فرضیه دوم

قابل اتکاء بودن اطلاعات - متغیر وابسته				
متغیر	ضریب	انحراف استاندارد	آماره t	p-value
IO	۰/۱۰۱	۰/۱۵۸	۰/۶۴۱	۰/۵۲۲
SIZE	-۴/۷۷	۳/۳۳	-۱/۴۳	۰/۱۵۴
LEV	-۲/۵۴	۱/۷	-۱/۴۹	۰/۱۳۷
OMR	-۰/۴۹۶	۰/۴۱۳	-۲	۰/۲۳۱
C	۱۶/۶۴	۸/۲۴	۱/۹۹	۰/۰۴۷
Adjusted R-squared (ضریب تعیین)		۰/۰۳۸		
Prob(F-statistic) (آزمون فیشر)		۱/۹۴ (۰/۱۰۴)		
D.W (آماره دوربین واتسون)		۱/۷۳		

منبع: یافته‌های پژوهش

برای چپینش داده‌ها در این فرضیه از روش تلفیقی (Poling) و برای برآورد مدل از حداقل مربعات استفاده شده است. نتایج حاصل از آزمون مدل رگرسیون نشان می‌دهد که مقدار P-Value مربوط به آماره F-statistic (Prob) که بیانگر معنی دار نبودن کل رگرسیون است، به عبارتی وجود رابطه خطی تایید نشده است. ضریب تعیین تعدیل شده R^2 برابر ۰,۰۳۸ بوده و بیانگر این مطلب است که تقریباً ۳/۸٪ از تغییرات متغیر وابسته با متغیرهای مستقل مدل قابل تبیین است. و همچنین مقدار آماره دوربین واتسون برابر با ۱,۷۳ می‌باشد، که این مقدار بین ۱,۵ تا ۲,۵ است، که نشان دهنده عدم خود همبستگی بین متغیرها می‌باشد.

همانگونه که در جدول فوق ملاحظه می‌شود، سطح معنی داری (P-Value) آزمون t برای متغیر مالکیت دولتی از ۰/۰۵ بیشتر است (۰,۵۲۲) که این نشان می‌دهد متغیر وابسته (قابل اتکاء بودن اطلاعات تحت تاثیر مالکیت دولتی قرار نگرفته است بنابراین این فرضیه هم مثل فرضیه قبلی رد می‌شود.

آزمون فرضیه سوم

بین مالکیت نهادی و گزارش گری مالی رابطه معنی داری وجود دارد.

H0: بین مالکیت نهادی و گزارش گری مالی رابطه معنی داری وجود ندارد.

H1: بین مالکیت نهادی و گزارش گری مالی رابطه معنی داری وجود دارد.

جدول ۸: نتایج تجزیه و تحلیل داده‌ها جهت آزمون فرضیه سوم

گزارش گری مالی - متغیر وابسته				
متغیر	ضریب	انحراف استاندارد	آماره t	p-value
IO	-۰/۰۲۹	۰/۰۰۹	-۳/۲۱	۰/۰۰۱۵
SIZE	-۰/۶۹۲	۰/۱۹۴	-۳/۵۶	۰/۰۰۰
LEV	۰/۲۸۵	۰/۰۹۹	۲/۸۷	۰/۰۰۴۵
OMR	-۰/۰۱۶	۰/۰۲۴	-۰/۶۹	۰/۴۸۷
C	۲/۰۵۱	۰/۴۷۸	۴/۲۷	۰/۰۰
Adjusted R-squared (ضریب تعیین)		۰/۱۲۸		
Prob(F-statistic) (آزمون فیشر)		(۰/۰۰) ۷/۱۸		
D.W (آماره دوربین واتسون)		۱/۵۶		

منبع: یافته های پژوهش

برای چینش داده‌ها در این فرضیه از روش تلفیقی (Poling) و برای برآورد مدل از حداقل مربعات استفاده شده است. نتایج حاصل از آزمون مدل رگرسیون نشان می‌دهد که مقدار P-Value مربوط به آماره Prob(F-statistic) که بیانگر معنی دار بودن کل رگرسیون است، به عبارتی وجود رابطه خطی تایید شده است. ضریب تعیین تعدیل شده R^2 برابر ۰,۱۲۸ بوده و بیانگر این مطلب است که تقریباً ۱۲/۸٪ از تغییرات متغیر وابسته با متغیرهای مستقل مدل قابل تبیین است. و همچنین مقدار آماره دوربین واتسون برابر با ۱,۵۶ می‌باشد، که این مقدار بین ۱,۵ تا ۲,۵ است، که نشان دهنده عدم خود همبستگی بین متغیرها می‌باشد. همانگونه که در جدول فوق ملاحظه می‌شود، سطح معنی داری (P-Value) آزمون t برای متغیر مالکیت دولتی از ۰/۰۵ کمتر است (۰,۰۰۱۵) که این نشان می‌دهد متغیر وابسته (گزارشگری مالی) تحت تاثیر مالکیت دولتی قرار گرفته است بنابراین این فرضیه تایید می‌شود.

نتیجه گیری کلی

خلاصه نتایج فرضیه ها در جدول (۹) آمده است.

جدول ۹: خلاصه نتایج فرضیات

نتیجه	شرح	فرضیه ها
رد	بین مالکیت نهادی و به موقع بودن اطلاعات رابطه معنی داری وجود دارد	فرضیه اول
رد	بین مالکیت نهادی و قابل اتکاء بودن اطلاعات رابطه معنی داری وجود دارد	فرضیه دوم
تایید	بین مالکیت نهادی و گزارش گری مالی رابطه معنی داری وجود دارد	فرضیه سوم

منبع: یافته های پژوهش

پیشنهادهای تحقیق

-نتیجه فرضیه اول تحقیق نشان داد که مالکیت نهادی نتوانست بر به موقع بودن اطلاعات موثر باشد به عبارتی به موقع بودن اطلاعات نمی تواند ناشی از وجود حاکمیت شرکتی باشد لذا برای آن دسته از استفاده کنندگان صورتهای مالی که به موقع بودن گزارشات برای آنها از اهمیت برخوردار است باید برای عوامل موثر بر به موقع بودن اطلاعات به دنبال متغیرها دیگری باشد.

-نتیجه فرضیه دوم تحقیق نشان داد که قابل اتکاء بودن اطلاعات تحت تاثیر مالکیت نهادی قرار نگیرد بنابراین سرمایه گذاران باید به دنبال معیار دیگری بجز مالکیت دولتی باشند

-نتیجه فرضیه سوم تحقیق نشان داد که گزارش گری مالی و یا تولید اطلاعات با مالکیت نهادی رابطه معکوسی برقرار کرد که این نشان میدهد وجود مالکیت نهادی ممکن است در تولید اطلاعات مشکل ایجاد نماید بنابراین برای آن دسته از استفاده کنندگان گزارشات مالی که از اهمیت خاصی برای آنها برخوردار است می توانند در شرکتهای که حاکمیت شرکتی آنها متاثر مالکیت نهادی نباشد به دنبال گزارشگری مالی باشند.

منابع:

الف: منابع فارسی

۱. حجازی، رضوان، سید احمد خلیفه و زرافشان رحمانی. (۱۳۸۹). تاثیر متغیرهای رشد اقتصادی و آزادی اقتصادی بر عدم شفافیت سود، مجله پژوهشهای حسابداری مال، ی سال دوم، ش ۳، ۱-۱۶.
- دلاور، علی (۱۳۸۶). مبانی نظری و عملی پژوهش در علوم انسانی و اجتماعی چاپ ششم، تهران: رشد.
- ۲-عبدا...خانی، سیده آمنه میرباقری رودباری (۱۳۹۰). تاثیر آستانه اهمیت و انگیزه های اختیاری مدیران بر افشای اطلاعات شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. فصلنامه بررسی های حسابداری و حسابرسی ۱۹ (۶۷): ۷۲-۵۶.
- ۳-فخاری، حسین و سحر هدایت تبار (۱۳۹۰). مطالعه رابطه بین کیفیت افشاء و مدیریت سود در شرکت های پذیرفته شده در بورس. نهمین همایش سراسری حسابداری ایران، زاهدان، دانشگاه سیستان و بلوچستان ۲۱ و ۲۲ اردیبهشت ۱۳۹۰.
- ۴-مهدوی پور، علی، موسوی شیری، محمود و علیرضا کریمی یاری (۱۳۸۹). عوامل مؤثر بر افشای اطلاعات مالی از طریق اینترنت در وب سایت شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. فصلنامه تحقیقات مالی و حسابرسی، شماره ۱-۱۶، ۵.

ب: منابع لاتین

- 5-Ray Ball a,n, Sudarshan Jayaraman b, Lakshmanan Shivakumar c (2012).
- 6-Riahi, Y. And M.B. Arab. (2011). Disclosure frequency and earning management: An anylycis in the Tunisian context. *Journal of Accounting and Taxation* 3(3): 47-59.
- 7-Bushman, R., and A. Smith. (2001), Financial accounting information and corporate governance. *Journal of Accounting and Economics* 31,P:237-333.